FINANSSIALA

Talousvaliokunta
Eduskunta

U 34/2023 vp
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvän luokitustoiminnan läpinäkyvyydestä ja eheydestä (*ESG-luokitustoiminta*)

Finanssiala ry:n lausunto talousvaliokunnalle U-kirjelmästä U 34/2023 vp

Valtioneuvoston kirjelmässä esitetty kanta on kannatettava. On tärkeää, että ammattimaisia EU:ssa toimivia ESG-luokittajia säädellään ja näiden käyttämille luokitusmetodologioille vahvistetaan riittävät läpinäkyvyysvaatimukset. Finanssiala ry (FA) esittää, että lainvalmistelutyössä tulisi ottaa huomioon seuraavat, ministeriön kirjelmässä esitettyä täydentävät näkökohdat.

ESG-raakadatan sisällyttämistä asetuksen soveltamisalaan on syytä harkita

FA kiinnittää huomiota siihen, että komission esitys ei tällä hetkellä kohdistu ns. ESG-raakadataan eli ESG-dataan, joka ei sisällä luokitus- tai pisteytyselementtejä. Tällainen data muodostaa pohjan asetuksen mukaisille ESG-luokituksille ja -pisteytyksille, ja sitä keräävät samat toimijat, joita nyt esitetty asetus koskee. ESG-raakadata tulee erityisesti tulevaisuudessa näyttelemään suurta roolia finanssialan yritysten arvoketjuissa ja niiden vastuullisuusraportoinnissa. Luotettavan datan puute johtaa tarpeeseen käyttää suurpiirteisiä arvioita muun muassa finanssialan yritysten kestävyysraportoinnissa, kun taas mahdollisuus hyödyntää riittävän tarkkaa ja vertailukelpoista dataa edistää vihreää siirtymää kohti fossiilivapaata taloutta. Tämän vuoksi on tärkeää harkita mahdollisuutta ulottaa asetuksen metodologioita koskevia läpinäkyvyysvaatimuksia myös raakadatan keruuprosessiin. Tämä on myös IOSCO:n (International Organization of Securities Commissions) vuoden 2021 raportin mukainen lähestymistapa.[1]

Asetuksen soveltamisala ja finanssialan yritykset

On epäselvää, mikä toiminta luetaan asetuksen piiriin. Soveltamisala-artiklan (2 artikla) mukaisesti asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu mm. tuotteet tai palvelut, joihin sisältyy ESG-luokituksen osatekijä, eivätkä yksityiset ESG-luokitukset, joita ei ole tarkoitettu julkistettaviksi tai jaettaviksi. On haastavaa arvioida, pitääkö tämä sisällään esimerkiksi yleisölle jaettavat osake- tai muun arvopaperitutkimuksen sisältämät arviot kohdeyrityksestä. Kaikki sellainen finanssialan yritysten liiketoiminta, jonka olennaisena elementtinä on tarjota näiden asiakkaille dataa sijoituskohteista sijoituspäätösten tueksi, tulisi rajata asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle selväsanaisesti. Kaikkein selkeintä olisi rajata asetuksessa määritellyt säännellyt rahoitusalan yritykset kokonaan pois asetuksen soveltamisalan piiristä ja asettaa näille rekisteröitymisvelvollisuus vasta silloin, kun ne harjoittaisivat ESG-luokituksiin liittyvää

[1] Final Report: Environmental, Social and Governance (ESG) Ratings and Data Products Providers, IOSCO:n julkaisu FR09/21 (marraskuu 2021)

FINANSSIALA

toimintaa ammattimaisesti asetuksen soveltamisalan mukaisesti eli nimenomaisesti ESG-luokituksia tarjotakseen.

Asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle tulisi rajata, sääntelyn neutraalisuuslähtökohdista käsin, myös suomalaisten talletuspankkien yhteenliittymien keskusyhteisöt. Asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu 2 artiklan nojalla sellaiset ESG-luokitukset, jotka ovat unionissa toimivien säänneltyjen rahoitusalan yritysten laatimia. Nämä yritykset on määritelty tarkemmin 3 artiklan tyhjentävässä listassa. Lista ei sisällä EU:n vakavaraisuusasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuja ja talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitettuja talletuspankkien yhteenliittymien keskusyhteisöjä, jotka ovat tyypillisesti osuuskuntamuotoisia ja joihin on saatettu keskittää asetuksessa mainittujen sisäisten ESG-luokitusten laadinta ja tarjonta. Näiden yhteisöjen jättäminen pois listasta ja täten sisällyttäen ne asetuksen soveltamisalan piiriin olisi epäjohdonmukaista suhteessa mm. luottolaitosten ja vakuutusyritysten sääntelyyn.

On myös tärkeää, että asetuksella keskitytään sääntelemään rajatusti ESG-luokitusten tai -datan tarjontaa sen sijaan, että sääntelyllä puututtaisiin datan käyttötapoihin.

Muita huomioita

On olennaista, että luokitusten kohteena olevilla yrityksillä on käytössään riittävät keinot reklamoida saamastaan luokituksesta. Asetusluonnoksen 18 artikla (valitusten käsittelyjärjestelmä) turvaa osaltaan tätä oikeutta, mutta olisi tärkeää varmistaa, että luokittajalle asetetaan asetuksessa jonkinlainen selkeä aikaraja vastata ja mahdollisesti korjata luokitukseen liittyvät epäkohdat.

On tarpeen varmistaa, että toimijoiden luokituslogiikka on läpinäkyvä, tieteeseen perustuva ja vertailun kestävä. FA katsoo, että ehdotetut sääntelyratkaisut eivät saisi silti suhteettomasti vaikeuttaa palveluntarjoajien markkinoille tuloa, jonka vaarana on markkinoiden keskittyminen ja tämän heijastuminen hintoihin palveluiden ostajille. Luokittajien perimien maksujen tulee perustua läpinäkyvään ja vertailukelpoiseen hinnoitteluun.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs